

Aprendre a viure i acompanyar en el procés de morir

Codi: 101817

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Sergio Martinez Morato

Correu electrònic: Sergio.Martinez.Morato@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Andrea Moreu Valls

Prerequisits

No hi ha establerts prerequisits, però es recomana haver superat els cursos previs.

Objectius

1. Identificar els canvis que es produeixen durant l'envelliment normal, així com les patologies i processos concomitants més prevalents durant aquesta etapa de la vida.
2. Conèixer les diferents estructures i organitzacions sanitàries destinades a tenir cura de l'adult gran, i reconèixer el paper de la infermera en els equips de cures en l'adult gran.
3. Identificar els elements de la valoració geriàtrica integral, i reconèixer la seva utilitat i aplicació en la pràctica clínica.
4. Seleccionar les intervencions més adequades per ajudar les persones a viure i tenir cura de si mateixes adaptant-se als canvis produïts per el procés d'envelliment natural (envelliment saludable).
5. Identificar el concepte del final de vida a través de la perspectiva de diferents disciplines naturals i socials.
6. Conèixer diferents significats de la mort des d'una perspectiva social, històrica i cultural.
7. Identificar aquelles intervencions destinades a tenir cura de les persones en situació de final de vida.
8. Identificar aquelles intervencions destinades a garantir l'autonomia durant la presa de decisions que puguin aparèixer tenint cura de persones en situació de final de vida.
9. Conèixer les estratègies emprades en l'atenció a l'entorn de la persona en situació de procés de final de vida, reconeixent el paper de la infermera en tenir cura de l'individu, el seu entorn i la seva comunitat.
10. Raonar, mitjançant el pensament crític, les intervencions més adequades quan es té cura de les persones grans, així com de les persones durant processos de situació de final de vida, analitzant la informació més actualitzada segons l'evidència científica.

11. Reflexionar sobre la mort, al temps que s'identifiquen tabús, prejudicis i assumpcions inherents a les persones i les societats, i identificar els coneixements que permeten reconèixer eines útils per a desenvolupar la relació d'ajuda en l'atenció a les persones en situació de final de vida i el seu entorn.

Competències

- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les cures infermeres dirigides a la gent gran i al seu entorn.
2. Argumentar la planificació de les cures dirigides a la gent gran i al seu entorn segons l'evidència científica contrastada trobada.
3. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
4. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
5. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
6. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.

Continguts

Introducció

Quan pensem una definició de la mort, és molt probable expressar que la mort és el final de la vida. Tanmateix, una descripció tan simple contrasta amb la complexitat d'aquest fenomen en els éssers humans. Tot i que des d'un punt de vista estricte, tothom estaria d'acord amb la descripció de final de la vida, es fa palesa la dificultat que existeix en atribuir-li un significat. La necessitat humana d'atorgar una explicació raonada sobre els fets que determinen la seva existència fa que la condició mortal hagi estat, des dels inicis de la humanitat, una qüestió primordial. Si bé es pot assegurar alguna cosa respecte al significat de la mort, és que la diversitat és immensa a nombrosos nivells, des de la perspectiva social, cultural i fins i tot des de les ciències de la salut.

Els professionals de la salut formen part d'un entorn on la mort és quotidianament present. Des del punt de vista de la salut, la mort i la condició mortal s'ha vist sempre com l'etern enemic a vèncer. L'estat de salut òptim i el benestar es relacionen amb la vida, i la malaltia i el patiment, en canvi, es relacionen amb la mort. El seu component inevitable, que afecta notablement la vida de l'individu i el seu entorn, fa que representi un problema singular en tenir cura de les persones. En aquest escenari, és habitual relacionar també la mort amb l'envelliment, sovint evocat com al canvi incessant que ens acosta al final de la vida. L'atenció a l'adult gran és una constant en el sistema de salut, que representa gairebé 2/3 de la utilització dels recursos sanitaris. Aquesta realitat pot ser explicada per diversos factors. Per una banda, els canvis que es produeixen durant l'envelliment es relacionen amb major grau de dependència i patologies cròniques, que coexisteixen amb qualsevol problema que s'hagi desenvolupat durant la vida de les persones. D'altra banda, l'augment de l'esperança de vida i la disminució de les taxes de natalitat condueixen a l'envelliment progressiu de les poblacions arreu del món.

Seguint l'objectiu primordial de cuidar les persones, la infermeria ha de donar una resposta a les necessitats de la gent gran, i de garantir en la mesura del possible la seva autonomia, fins al final de la vida. Es fa necessari que els professionals de infermeria parin atenció a l'envelliment de les persones i de les poblacions, així com al procés de morir dels éssers humans. Només així ens acostem, sense poder donar una resposta definitiva, a comprendre quina importància té la mort en la salut, i com incorporar aquest coneixement per poder millorar els nostres resultats quan tenim cura de les persones.

Principis i Conceptes

- El procés d'envellir. Envelliment de la població.
- Canvis biopsicosocials en l'adult gran.
- Treball interdisciplinari en l'atenció a l'adult gran. Valoració Geriàtrica Integral.
- Trobada amb la condició mortal. Revisió del concepte i el significat de la mort des de diferents perspectives.
- La mort en l'adult gran.
- El paper de la cultura en la mort.
- Acompanyar en el procés de morir. Pèrdues i processos de dol
- La mort en el l'assistència sanitària.
- Aprendre a morir, aprendre a viure.

Metodologia

- Es duran a terme sessions de teoria complementades amb exercicis de resolució i debat de casos pràctics.
- Es duran a terme dues sessions de cinefòrum conduïdes a través d'un guió en perspectiva a la teoria que es treballi durant l'assignatura.
- A través de la plataforma moodle al campus virtual, es duran a terme activitats de caràcter voluntari per complementar la teoria exposada a classe.
- Es durà a terme una sessió on l'estudiant haurà de presentar un treball amb la temàtica "El Paper de la Cultura en la Mort", les especificacions del qual seran exposades a l'inici de l'assignatura.
- De manera paral·lela a les sessions, l'estudiant haurà d'elaborar una carpeta d'aprenentatge on haurà de reflectir el coneixement generat al llarg de l'assignatura:
 - Teoria impartida a les sessions.
 - Estudi d'articles i bibliografia recomanada o trobada a través de cerca bibliogràfica autònoma.
 - Activitats complementàries realitzades a les sessions i a través del campus virtual.
 - Reflexions elaborades arran dels continguts.
 - Altres elements que siguin considerats d'interès per la matèria.
- El mitjà de comunicació bidireccional amb el professorat serà a través de la missatgeria a la plataforma moodle de l'assignatura, al campus virtual. Aquesta comunicació estarà destinada a la resolució de dubtes, notificació d'absències o canvis que poguessin sorgir al llarg del desenvolupament de l'assignatura.
- Seran respectades les directrius de la Universitat Autònoma de Barcelona respecte a l'adaptació de la semipresencialitat en funció del nombre d'alumnes que es matriculin. En cas de requerir programar sessions virtuals, aquestes seran conduïdes a través d'una plataforma virtual de comunicació i col·laboració accessible a tot l'alumnat matriculat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
TEORIA (TE)	49	1,96	5, 6
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL/ LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	99,5	3,98	5, 6

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura s'avaluen de forma continuada i formativa seguint una rúbrica en l'elaboració i lliurament seqüencial d'una carpeta d'aprenentatge de l'alumne, que recopilarà el coneixement adquirit i les evidències de les fonts utilitzades.

A més, es demanarà la realització d'un treball en forma de defensa oral adreçat a l'estudi d'un apartat del contingut de l'assignatura. Aquesta activitat inclou una autoavaluació, una avaluació dels companys i una avaluació del tutor. El pes de cada format es distribueix de la següent manera, seguint els resultats obtinguts en les respectives rúbriques d'avaluació:

- Autoavaluació: 30%
- Avaluació dels companys: 20%
- Avaluació del professor: 50%

Obtenció de la qualificació final:

1. El requisit per a l'obtenció de la nota final és haver realitzat totes les unitats avaluable.
2. Es considera no avaluable l'estudiant que hagi faltat a totes les sessions programades, o que no hagi participat en les dates de termini establertes, en les unitats d'avaluació.
3. La qualificació final serà la suma de les diferents parts que configuren l'assignatura. La qualificació final segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, són les següents:
 - 0-4,9 = Suspens
 - 5-6,9 = Aprovat
 - 7-8,9 = Notable
 - 9-9,5 = Excel·lent
 - 9,6-10 = Matrícula d'honor
4. L'estudiant té dret a la revisió de les avaluacions.
5. La valoració de situacions especials i particulars ha de valorar una comissió avaluadora configurada a aquest efecte.
6. Es realitzarà un procés de recuperació posterior a la publicació provisional de les proves realitzades, amb el lliurament i defensa oral dels informes / treballs escrits no aprovats, rectificats i actualitzats, i s'avaluarà a través d'una rúbrica.
7. La còpia o plagi constitueix un delictes, i comportarà el suspens de l'assignatura amb un 0 com a nota final, sense tenir accés a recuperació, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa en classe i seminaris	20	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6
Defensa oral del treballs	30	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6
Entrega d'informes/treballs escrits	50	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

En consonància amb la metodologia utilitzada de l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) i, donat que una de les competències generals que es pretén que adquireixi l'estudiant és la de desenvolupar estratègies per a un aprenentatge autònom, no s'especifica bibliografia. L'estudiant ha de fer-se competent en la cerca i gestió de la informació.